Cymerwch eich amser

Peidiwch â brysio; treuliwch ychydig o amser yn dod i adnabod eich safle i sicrhau eich bod yn gwneud mor fawr â phosibl ohono ac yn osgoi niweidio rhywbeth yn ddamweiniol.

Meddyliwch am y dyfodol; oni bai eich bod yn bwriadu eu hailddefnyddio maes o law, efallai y byddai’n well plannu heb lewys coed.

Gellir gwario’r arian sy’n cael ei arbed ar blannu coed newydd yn lle rhai sy’n marw neu sy’n cael eu bwyta.

Pa goed i’w plannu?

Dewiswch rywogaethau sy’n briodol i’r ardal a’r safle. Ewch i goetiroedd lleol i weld beth sy’n tyfu’n dda yno.

Osgowch rywogaethau anfrodorol yng nghefn gwlad a dewiswch amrywiaeth o goed; nid yw'n beth da plannu un cnwd yn unig mewn ardal. Dewch o hyd i goed yn lleol, yn ofalus; mae llawer o goed yn cael eu mewnforio ac yn gallu dod â chlefyd i’w canlyn.

Edrychwch ar strwythur y coetir. Mae angen amrywiaeth o rywogaethau coed arnoch chi.

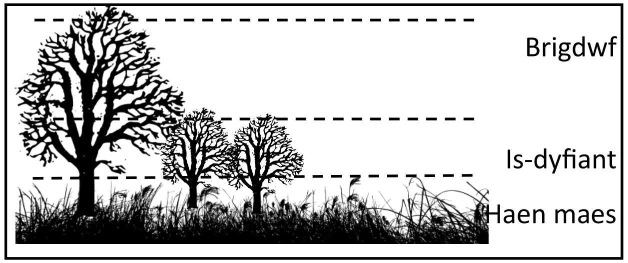

Sut fyddwch chi’n rheoli’ch coetir?

Lluniwch gynllun i reoli’ch coetir newydd. A fyddwch chi’n prysgoedio rhai o’r coed? Pryd fyddwch chi’n gwneud hynny? Gallwch chi ofyn i’ch ymddiriedolaeth natur leol am gyngor.

Manylion cysylltu:

www.rwtwales.org
www.montwt.co.uk
ww.welshwildlife.org

Mae’r prosiect hwn wedi derbyn arian trwy Raglen Cymunedau Gwledig – Datblygu Gwledig 2014-2020 Llywodraeth Cymru, sy’n cael ei hariannu gan Gronfa Amaethyddol Ewrop ar gyfer Datblygu Gwledig a Llywodraeth Cymru.

Wildlife Trusts Wales
Ymddiriedolaethau Natur Cymru

Y goeden iawn, y lle iawn

Llun gan Lizzie Harper

Cysylltiadau Gwyrdd Powys

Pam plannu coed?

Mae coed yn bwysig i fywyd gwyllt ac maen nhw'n arfau pwysig yn y frwydr yn erbyn newid hinsawdd. Ond mae'n rhaid bod yn ofalus nad ydyn ni'n dinistrio un cynefin i wneud un arall; mae angen amrywiaeth, ac mae gan bob cynefin werth. Mae glaswelltiroedd hefyd yn dal carbon ac yn ei storio yn y gwreiddiau hyd at fetr o dan y ddaear, ond mae'n bosibl bod hwn yn cael ei golli oherwydd aflonyddu dwfn i'r pridd. Mae coed yn storio carbon uwchben y ddaear ac yn y system gwreiddiau, sy'n helaeth mewn coed aeddfed. Mae coed yn cymryd y rhan fwyaf o'r carbon wrth iddyn nhw dyfu ond mae'n cael ei ryddhau pan fo coedwigoedd yn mynd ar dân a phan fo'r goeden yn marw.

Adfywio naturiol

Heb roi anifeiliaid i bori neu fynd ati i reoli'r tir, bydd glaswelltir neu brysgwydd yn newid yn araf deg i ddod yn goetir.

Adfywio naturiol ydy'r ffordd orau o greu coetiroedd newydd ar gyfer bywyd gwyllt ac i storio carbon. Mae hyn yn fwy cost-effeithiol na phlannu coetiroedd newydd a hefyd mae coed sy'n cael eu sefydlu trwy adfywio'n fwy tebygol o addasu'n well i'r amodau hinsoddol ac amgylcheddol lleol a gallu gwrthsefyll clefydau a phlâu goresgynnol yn well. Bydd hyn yn arwain at goetiroedd â chyfansoddiad strwythurol a rhywogaethau mwy naturiol.

Plannu coed

Ond beth os ydych chi eisiau plannu coed? Cyn ichi fynd ati i wario'ch arian, mae yna rai pethau pwysig i'w hystyried.

Ble i blannu coed?

Mae a wnelo plannu coed â mwy na chreu coetiroedd newydd. Gallwch chi blannu gwrychoedd, perllannau a choed sengl mewn caeau neu fannau gwyrdd cymunedol lle y byddan nhw'n darparu cysgod wrth i'r hinsawdd newid.

Lleolwch y coed i greu coridorau ar gyfer bywyd gwyllt, gan gysylltu coed newydd â choetiroedd sydd eisoes yn bodoli.

Plannu coed ar ffermdir

Mae angen coed ar ffermydd hefyd. Mae plannu llain gysgodi ar draws llethr yn gallu arafu llif dŵr ac amsugno dŵr glaw a maetholion. Mae gwrychoedd yn gallu lleihau erydiad pridd, darparu cysgod rhag gwyntoedd mawr a chreu cynefin ar gyfer pryfed sydd, yn ei dro, yn gallu helpu i ddiogelu planhigion ac anifeiliaid rhag plâu a chlefydau. Plannwch brysglwyn mewn cornel ddiddefnydd neu goeden sengl yng nghanol y cae i roi cysgod a rhowch ffens o'i hamgylch. Mae codi uchder neu led torri gwrych sydd eisoes yn bodoli, a'i dorri ar gylch dwy neu dair blynedd yn gwella strwythur ac yn darparu mwy o fwyd i fywyd gwyllt gan fod y mwyafrif yn blodeuo ac yn dwyn ffrwythau ar bren yn ei ail flwyddyn.